

Den Heliga Birgitta

Uppsats Om Tema Sverige Under Senmedeltiden, Vasatiden och Stormaktstiden

Inledning

Den Heliga Birgitta. En mycket viktig person inom den katolska kyrkan som många troligtvis känner till. Dock tror jag inte att lika många känner till vad hon gjort för den katolska kyrkan och varför hon blivit helgonförklarad. Därför ska jag i denna uppsats skriva och berätta om Birgitta och vad hon åstadkommit under hennes liv som har påverkat samhället och den katolska kyrkan på olika sätt.

Syfte & Frågeställning

Syftet med denna uppsats är att få reda på mer om den Heliga Birgitta, hur en änka kan bli så stor inom den katolska kyrkan, även att ta reda på vilka åsikter hon hade kring olika saker. Därför lyder min frågeställning på detta vis: "Hur blev en rik änka en storhet inom den katolska kyrkan? Vilka åsikter hade hon?" Jag anser att syftet också grundar sig i ett intresse för hennes historia eftersom att jag tror att många, precis som jag själv, inte vet så mycket om henne och vem hon egentligen var. Även ett intresse för att förstå hennes påverkan på världen och den katolska kyrkan. Därför ska det bli mycket spännande att skriva denna uppsats!

Källkritik

Den Heliga Birgitta ur Sveriges historia

Detta är den källa jag använt mig mest av men vet minst om. Detta låter kanske inte så bra men detta är nog den mest pålitliga källa jag använt mig av. Jag vet inte vem författaren är till källan, inte heller när den skrevs. Varför jag anser denna vara så trovärdig beror på att den rekommenderats av skolan att användas. Som vi vet vore det mycket udda av skolan att ge ut material till eleverna som inte stämmer. Faktan bör vara granskad av behörig lärare, exempelvis som Gunnar Elworth. Därför litar jag på källan till 99%. Även om jag inte vet vem som skrev detta eller när. Varför jag dock inte litar på den till 100% beror på att man aldrig helt säkert kan säga vad som hände för flera hundra år sedan. Man kan endast skapa sig den bästa möjliga uppfattning. Som denna källa även talar om, till exempel när författaren skriver att man inte vet exakt när Birgitta var född eller när maken Ulf dog. Då får det mig som läsare ändå en trygghetskänsla att författaren är ärlig med att hen inte vet precis allt.

Men fakten som skrevs om den Heliga Birgitta bör stämma eftersom att hon verkligen är helgonförklarad och exempelvis källan Katolskakyrkan.se säger även samma saker om Birgittas liv och vad hon gjorde som denna källa.

Syftet med denna bok eller källa är helt enkelt två saker. Sprida fakta och tjäna pengar. Jag tror att vi vid det här laget förstår att ALLT handlar om pengar. Både på gott och ont. Alla måste ha pengar för att överleva, därför går det verkligen att rättfärdiga författarens vilja att tjäna pengar på att folk köper dennes bok. Men syftet är troligtvis också att författaren intresserar sig mycket för ämnet och vill gärna dela med sig av sina kunskaper till både studerande men även privatpersoner och företag.

Nationalencyklopedin

Nationalencyklopedin eller NE.se har jag använt mig av till viss del. Majoriteten av min text har bestått av källan jag talade om ovan. NE.se har dock hjälpt mig att förstå olika ord vad de betyder eller innebär. Som exempelvis augustinregeln. Den har även hjälpt mig att göra innehållet i min uppsats fylligare och mer informativ.

NE är en statlig myndighet som har som uppgift och syfte att i utbyte mot betalda medlemskap kunna sprida fakta till privatpersoner eller företag.

NE är även en källa som rekommenderas av skolor och bland annat min skola, Europaskolan, betalar medlemskap hos för att eleverna ska kunna använda källan till bland annat uppsatser som dessa. Detta får mig som elev att känna mig trygg med NE som källa.

En brist som källan har är att det oftast varken står med vem författaren till artikeln är eller när den publicerades/uppdaterades. Ibland kan detta nämnas men som sagt, oftast inte. Det kan få läsaren att undra vad anledningen bakom detta är? Fast samtidigt vet jag att bakom NE befinner sig experter med höga utbildningar inom sina individuella ämnen för att få en så bra förståelse och tillförlitlighet till det som skrivs som möjligt. Enligt NE själva så har de "höga krav på tillförlitlighet, tillgänglighet och användarupplevelse." Det finns mycket information att hämta om NE:s bakgrund och hur de blev ett företag, hur de jobbar och varför. Det är inte heller svårt att få reda på vilka som sitter bakom redaktionen och det går även att kontakta redaktionschefen Per Söderberg om man så önskar. Med hjälp av det vi fått reda på ovan är inte heller tidsangivelsen för specifika artiklars publikation lika viktigt eftersom att vi vet om att de uppdateras och kontrolleras konstant av NE redaktionen. Faktan är alltså fräsch, användbar men framförallt trovärdig!

Katolskkyrkan.se

Enligt den Katolskkyrkan.se "Detta är den officiella hemsidan för katolska kyrkan i Sverige och den syftar till att informera om både katolska kyrkan i vårt land och i övriga världen. Här ingår att förmedla vad media skriver om kyrkan vilket vi gör via länkar till nyhetsartiklar. Vi kommenterar inte medias nyhetsvärdering eller hur nyheterna refereras utan visar via länkarna vilka frågor vi kan mötas av i kontakten med det omgivande samhället." Detta är alltså den officiella hemsidan för Stockholms Katolska Stift.

Syftet med denna sida är troligtvis att dels sprida information om den katolska religionen men även att locka anhängare till den katolska kyrkan. Det är på det sättet sidan kan tjäna på informationen de delar med sig av.

Man kan snabbt och enkelt hitta information om sidan och hur man kan kontakta de som ligger bakom den.

Brister med denna källa är också, precis som de två ovanstående, att det inte finns något datum för källans publikation eller vem som skrev detta. Dock bör fakten som skrivs på denna sida vara samma fakta som hela den katolska kyrkan förhåller sig till. Därför spelar det möjligen inte så stor roll vem det är som är författaren bakom artikeln. Vi vet att bakom artikeln och all fakta som delas på denna hemsida är det den katolska kyrkan som ligger bakom. Detta minskar också betydelsen för när källan gavs ut eftersom att det är information som kommer från något som hände för mycket länge sedan och finns med i den katolska tron sedan en mycket lång tid. Dessutom stämmer fakten jag har använt mig av bra överens med min trovärdigaste källa vilket är "Den heliga Birgitta och klostren ur Sveriges historia". Därför anser jag att fakten som jag fått av denna källa är trovärdig. Dock vet jag inte om annan fakta stämmer eftersom att det trots allt är en religiöst grundad hemsida, det är möjligen individuellt vad man väljer att tro på. Men heliga Birgitta vet man har varit en riktig person och hon finns även med i historieböckerna och därför anser jag att denna artikel och fakten jag fått från denna sida är trovärdig.

Bakgrund

Vad annars hade varit en mer lämplig bakgrund till denna uppsats om inte katolicismens spridning i världen och i Sverige? Det hela börjar naturligtvis med Jesus som bildar den katolska kyrkan via Petrus (lärjunge). Efter Petrus död tillkom den första påven som hans efterträdare. Rom blev snabbt ett typ av centrum för den katolska kyrkan, dock har det inte alltid varit lätt. Det har genom tiderna varit konflikter mellan kyrkan och romarna, kristna har varit förföljda en gång i tiden i Romarriket. Efter Romarrikets fall fanns det en ömsesidig välvilja mellan kejsare, kungar och kyrkostaten. Detta kommer i sin tur att leda till en utveckling i samband med skolastiken. Det bildades klosterorden där män och kvinnor kunde utbildas inom den kyrkliga läran. Katolicismen börjar nu spridas allt mer till Västeuropa och sedan ut i andra delar av världen. På grund av kolonialiseringen under senare 1400-talet av Latinamerika, Indien och Afrika, som genomfördes av bland annat Portugal och Spanien, kunde kristendomen och katolicismen färdas med de. Vilket även var endast några decennier efter Birgittas tid.¹

Hur såg det ut i Sverige då? Tidigare i Sverige har vi haft asatron som vår främsta religion, fram tills runt 1000-talet då katolska missionärer kom till Norden för att sprida kristendomen. Munken Ansgar kom till Sverige redan år 830. Han reste till Sveriges dåtida handelsstad, Birka, där han fick tillåtelse att bygga den första kristna församlingen. Sverige var mycket långsamma på att utveckla kristendomen i samhället. År 852 återvände, nu biskopen, Ansgar till Sverige för att kristendomen skulle ta fart här. Ansgar blev helgonförklarad och firas idag den 4 februari. Sedan dess var vi katoliker i Sverige, fram till reformationen som jag kommer tala om senare.²

¹Beskow .P <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/romersk-katolska-kyrkan> (datum saknas) Hämtad 6/6-2021

² Beskow .P <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/romersk-katolska-kyrkan> (datum saknas) Hämtad 6/6-2021

Om vi ska tala om 1300-talets Sverige under just denna tid så var det en ovanligt fattig tid i jämförelse med resterande delar av medeltiden. Troligtvis i följd av dålig skörd, digerdöden samt andra sjukdomar under denna tid. Dålig hälsa helt enkelt. Därför gjorde detta familjer som Birgittas familj lite utstickande (vilket jag snart kommer tala mer om). Många ifrågasatte kyrkan under och efter digerdöden, varför straffade Gud människorna? Detta ledde till olika konsekvenser. En konsekvens var att folk ville finna svar och sökte sig till olika klosterorden runt om i världen och Sverige.³

Undersökning

Vem var då Birgitta? Egentligen vet man inte jättemycket om Birgitta, det man vet är att hon föddes i Uppland ca 1303. Hennes far var lagmannen Birger Petersson, han var en av tidernas mäktigaste och rikaste svenska stormän, vilket även säger en hel del om Birgittas privilegier som hon kommer ha till sin fördel senare i livet. Birgittas mor och Birgers fru var Ingela Bengtsdotter. Båda dessa ätter var två av Sveriges förnämsta. I sin släkt hade Birgitta även kontakter med det kyrkliga livet, via hennes farfars bror som var Ärkebiskop och även sin farbror som var domprost i Uppsala. Alltså totalt många mer välkända släktingar och/eller kontakter, hon var även släkt med Birger Jarls ätt.⁴

Birgittas mor dog år 1314 vilket ledde till att Birgitta uppfostrades hos sin moster Katarina och hennes make Knut Jonsson på Aspnäs i Ydre. Knut själv var riddare, riksråd, östgötsk lagman, ibland även drots under längre perioder. Enligt "Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia" gjorde allt det ovan nämnda att "Birgitta Birgersdotter var förutbestämd att spela en viktig roll i det släktnätverk som höll ihop riket."⁵

När Birgitta var 13 år giftes hon bort med den 18 årige Ulf Gudmarsson i Östergötland. Paret fick sammanlagt åtta barn. ⁶Under flera årtionden levde hon livet som stormannahustru på gården Ulvåsa vid Boren i Östergötland. Hon levde helt enkelt enligt normen som var på denna tid. Även enligt "Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia" så var Birgitta en "Person med andlig dignitet, en kvinna som tillvann sig omgivningens respekt." Hon vistades till exempel ofta i kungahuset som hovmästarinna åt drottning Blanche.⁷

Under denna tid var även det svenska högfrälset inte något som hade en speciellt hög auktoritet i samhället. Tack vare Birgittas kontakter med högt uppsatta människor kunde hon med sin karisma influera politiken och de sociala nätverken. Detta gjorde även att Brigitta skilde sig från andra hustrur till stormän under denna tid. Dessutom hade Birgitta andliga visioner. Redan som barn hade Birgitta upplevt dessa "drömmar" eller snarare uppenbarelser från ovan. När det sedan kom ut till allmänheten var det vissa som gillade det, men andra

³ Beskow P <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/romersk-katolska-kyrkan> (datum saknas) Hämtad 6/6-2021

⁴ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

⁵ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

⁶ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

⁷ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

inte. Som vilka stormän som helst på denna tid ville de inte att deras position skulle hotas, speciellt inte av en kvinna. De tänkte att Birgitta med sina visioner kunde få en fot på det politiska planet, mer än tidigare, få mer makt och på ett eller annat sätt minska makten för stormännen. Men Birgittas roll som svensk maktfaktor började efter att hon blivit änka. Hennes make Ulf avled efter en sjukdom under en pilgrimsfärd till Santiago de Compostela med Birgitta, år 1344 eller 1346. Detta innebar att hon var inte längre bunden till rollen som stormannahustru och kunde fokusera på det som hon alltid velat spendera sitt liv med, det andliga och kyrkliga livet.⁸

Birgitta framträdde nu öppet med att vara en gudomlig profet, hävdade öppet att Gud talade till henne och beordrade henne att "Du skall vara min brud och min kanal". Menat att Gud skulle tala genom Birgitta. Birgittas "fall" utreddes av den kyrkliga kommissionen, de kom fram till att hennes visioner bör med största sannolikhet haft himmelskt ursprung. Under denna tid hade hon stort inflytande på kung Magnus och Drottning Blanche, samt den svenska riksstyrelsen. Ett personligt mål som Birgitta hade var att skapa ett eget kloster (en orden), detta personliga mål hade även satts efter en uppenbarelse.⁹

Birgitta ville även införa Regula Salvatoris, vilket var ett kloster eller orden regel som egentligen betyder "Den helige Frälsarens regel". Regeln författades 1346 men för att bli giltig behövde den både bearbetas och godkännas av påven vilket skulle ta ca 30 år innan det skulle ske. Jag kommer gå djupare in på detta senare.¹⁰

Tanken var även att det gamla palatset vid Vättern, Vadstena gård skulle bli detta centrum för Birgittas klosterorden. Tack vare sina kontakter och sin karisma fick Birgitta palatset av kung Magnus och drottning Blanche år 1346. Samma år den 1 maj satte donationerna igång till att kunna förverkliga Birgittas drömmar om klosterorden.¹¹

Birgitta hade alltså kungen och Sverige bakom sig. Hon hade de även bakom sig i försöket att mäkla fred mellan England och Frankrike i det hundraåriga kriget år 1348. Vilket hon tyvärr inte lyckades med som hon kanske hade hoppats. Hon flyttade år 1349 till Italien, främst för att vara närmare påvekyrkan och därefter kunna "trycka på mer."¹²

Birgitta låter som en mycket framgångsrik person, hon har givits palatset vid Vättern för att kunna bilda en klosterorden. Hon hade kungen och Sverige bakom sig. Hon fick donationer från olika håll för att folk var mycket positivt inställda till att Vadstena kloster skulle byggas och att Birgittas egen klosterorden skulle ta fart. Dock fanns det motgångar. Trots sin stora följarskara var många tveksamma mot Birgitta. Exempelvis andra stormän eftersom att

⁸ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

⁹ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

¹⁰ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/birgittinregeln> (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 20/5-2021

¹¹ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

¹² Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

Birgittas uppenbarelser ofta var politiska. Hon skulle lika gärna kunnat anklagats för att vara kättare eftersom att hon kanske utnyttjade Gud för att kunna spela det politiska spelet. Hon var mycket kritisk mot kung Magnus Eriksson, hon stöttade även oppositionella stormän och något som kanske inte var helt ovanligt på denna tid men ändå lite kontroversiellt var att hon starkt kritiserade Påvarna i Avignon. Hon tyckte att de skulle bo i Rom. En påve hon kritiserade "lite extra" var Urban V. Hon tyckte att han var ovärdig sin titel och blev rent av rasande när han först flyttade tillbaka till Rom 1367, endast för att flytta till Avignon igen 1370. Hon blev mycket arg och förutspådde Urban Vs död, vilket skrämmande nog inträffade senare det året. Som jag tidigare nämnde var Birgittas uppenbarelser ofta politiska, hon lade sig nu i Cyperns styre vilket kanske var lite udda.¹³

År 1371 när hon var 68 år påbörjade hon en vällfärd från Rom som hon skulle återvända till år 1373. Efter en vällfärd på två år var Birgitta mycket svag och man misstänker att hon blivit sjuk på hemfärden. Den 23 juli 1373 avled Birgitta i sin bostad Piazza Farnese i Italien, som faktiskt än idag står kvar.¹⁴ Birgittas kropp fördes hem till Sverige igen och begravdes 4 juli 1374 i Vadstena. Efter hennes död ville man helgonförklara Birgitta och 1391 kanoniserades hon.¹⁵ Motiveringen till varför hon då skulle helgonförklaras beror på att folk världen runt kände till hennes stora kärlek till Kristus och den katolska kyrkan. Samt det mod hon visade när hon stod emot exempelvis påvar och andra världsherrar för att följa Guds talan. Även hur hon brydde sig om andra, hennes fromhet och nyktra realism.¹⁶ Dock förblev hon en kontroversiell person och eftersom att hon kanoniserats när den katolska kyrkan var splittrad mellan två Påvedömen, Avignon och Rom, måste hon förklaras om. Detta tillfälle tog Birgittas fiender i akt och försökte stoppa hennes helgonförklaring genom att vid kyrkomöten i Konstans (1414-1418) och Basel (1431-1449) anklaga henne för allt möjligt. Bland annat kätteri. Dock hade Birgitta en stor följarskara som kämpade för att reda ut allt detta vilket de lyckades göra och även vidmakthålla hennes helgonstatus.¹⁷

Följder

Om man inte vet så mycket om Birgitta sedan tidigare kan man lätt tänka sig att hon stod ut i mängden under denna tid. Men så var inte fallet eftersom att det redan innan, efter och samtida med Birgitta fanns folk som påstod sig ha liknande uppenbarelser från ovan. Exempelvis Hildegard av Bingen (1098-1179) och Julian av Norwich (ca 1342- ca 1416). Hon smälte in lite i mängden och blev därför inte heller lika stor internationellt som i Sverige. Det fanns även fler visionärer i Sverige under denna tid som många säkert inte känner till. Under 1380-talet var samekvinnan Margareta en viktig person som var på kristen mission i

¹³Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

¹⁴ <https://www.katolskakyrkan.se/kyrkan-i-varlden/helgon/heliga-birgitta> (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

¹⁵ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

¹⁶ <https://www.katolskakyrkan.se/kyrkan-i-varlden/helgon/heliga-birgitta> (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

¹⁷ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

norr. Hon blev uppmärksammad av Strängnäs biskop Tord Gunnarsson som gav henne audiens hos drottning Margareta år 1389.¹⁸

Skillnaden på Birgitta och andra visionärer under denna tid var att hon fick en stor institutionell betydelse som finns kvar i nutiden, Vadstena kloster och Birgittinorden. År 1370 ville Birgitta att Urban V skulle göra Vadstena till huvudkloster i en ny munk/nunne orden och endast 4 år senare kom de första birgittinerna.¹⁹

Som jag tidigare talade om var det en kamp om Regula Salvatoris. Denna regel var svårare att få igenom eftersom att påven ville att munkar och nunnor skulle leva efter augustinregeln. Augustinregeln skrevs ca år 390. Då skrevs en version för kvinnor och en separat för män. Denna regel ligger som grund till hur klosterlivet ska levas. Birgittinorden grundar sig i denna regel men att män och kvinnor, munkar och nunnor, lever tillsammans i klostret.²⁰ Dock godkände påven orden Ordo Sancti Salvatoris efter Birgittas död. Orden fick även ett stort stöd av kungar och drottningar runt om i Norden under 1400-talet. Det skedde donationer till Vadstena och det blev Nordeuropas andliga centrum. I början av 1500-talet fanns ca 25 kloster i Norden i länder som bland annat Tyskland, Polen, England, Nederländerna och även i Italien.²¹

Det som dock hände under 1500-talet som skulle ses som en stor förlust för den romersk-katolska kyrkan var reformationen. Under reformationen konverterade många nordeuropeiska länder till protestantismen. Detta hade troligtvis Birgitta blivit rosenrasande över. Sverige som var Birgittas hemland blev 1593 förklarat som evangeliskt och protestantiskt. Redan 1595 lämnade de sista katolska prästerna landet. År 1617 sattes en lag som sade att den som utövar katolicismen och avviker från den evangeliska läran ska bestraffas med förvisning eller döden. Efter det 30 åriga kriget skedde en viss avspänning kring detta. 1720 kom många katolska invandrare till Sverige, de tilläts att stanna här fast med mycket liten religionsfrihet. Det dröjde ända till år 1781 då Gustav III gav tillåtelse för katoliker att vistas i landet, de fick även en apostolik vikarie som ledare. De fick sin egen kyrka först 1784. Det skulle dröja ytterligare 50 år för den romersk-katolska kyrkan att stabiliseras. Efter detta skedde en liten spridning av katolska kyrkor i Sverige i Göteborg, Malmö och Gävle bland annat. År 1873 var det tillåtet för svenska medborgare att även tillhöra romersk-katolska kyrkan. År 1998 fick det katolska stiftet som bildats 1953 sin första biskop. Idag så finns det katolska stiftet kvar, dock är det inte inte så värst många av Sveriges befolkning som tillhör den katolska kyrkan efter reformationen. Sverige är än idag ett

¹⁸ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

¹⁹ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

²⁰ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/augustinregeln> (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 6/6-2021

²¹ Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia (ansvarig utgivare och datum saknas) Hämtad 18/5-2021

protestantiskt lands. Dock finns birgittinorden och Vadstena kvar men har inte en lika stor betydelse i det svenska samhället som under Birgittas tid.²²

Slutsatser

För att då besvara min frågeställning, "Hur blev en rik änka en storhet inom den katolska kyrkan? Vilka åsikter hade hon?" För det första hur hon då lyckades bli en storhet inom den katolska kyrkan beror på två saker. Hennes kontaktnät och hennes visioner. Utan dessa två faktorer anser jag att det hade varit mycket svårare för henne att bli så stor inom den katolska kyrkan. Hennes visioner hjälpte henne, mycket eftersom att det var nästan ett värre "brott" att inte tro Guds uppenbarelser än att göra det. Kanske hade det varit kätteri? På grund av kristendomen som låg många extremt nära hjärtat under denna tid ville många tro på henne eftersom att på något sätt kanske det skulle frälsa de själva och ge de en plats i himmelriket. Att stötta Gud var alltid positivt. Tack vare hennes kontaktnät kunde hon nå ut till många. Bland annat eftersom att hon var nära kungen och drottningen. Det som berörde kungen och drottningen berörde hela landet. Därför var det så att när hon fick kungens och drottningens uppskattning och stöd fick hon även det svenska folkets stöd. Därför blev även drömmen om en klosterorden en dröm som var lite enklare att förverkliga. Samhällelig acceptans var även något som behövdes och behövs många gånger även idag, eftersom att det är svårt att få följare om man inte är omtyckt. Här kan det vara värt att tillägga att Birgittas högadliga bakgrund var något som troligtvis gav henne en biljett till acceptans. Hade hon varit en fattig kvinna utan titel hade nog hennes privilegier varit annorlunda och chansen att hon en dag skulle bli helgonförklarad mycket mindre. Det borde väl ha funnits en anledning till att Gud valde en kvinna som henne som faktiskt hade chansen att sprida hans ord tack vare sitt breda kontaktnät?

Kungaparet gav Birgitta palatset vid Vadstena för att börja bilda ett kloster och en orden som skulle kunna fungera som centrum för den nya orden som Birgitta höll på att bilda. Donationer från olika håll var även något som satte spinn på hjulen.

Vad hade Birgitta då för åsikter. Jag skulle säga att de viktigaste åsikterna som Birgitta hade var bland annat hennes åsikter om påvarna. Hon tyckte att många påvar misskötte sig, bland annat genom att bo i Avignon. De skulle naturligtvis tillbaka till Rom enligt Birgitta. För henne var det mycket viktigt att en påve var påve på grund av sin starka tro och vilja att förmedla Guds ord till folket. Men enligt henne var exempelvis Urban V mycket dålig eftersom att han misskötte sin plikt, enligt henne var han ovärdig sin titel och som gräde på moset borde han befinna sig i Rom och inte Avignon.

En annan åsikt som Birgitta hade speglas kanske mer i Regula Salvatoris, som handlar om att skilja sig från katolicismens stora augustin regel. Hon menade via regular salvatoris att frälsaren var det viktigaste här och att leva som en god människa. Frälsarens regel. Augustinregeln handlade däremot mer om riktlinjer för hur kvinnor och män, separata regler,

²² Beskow .P <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/romersk-katolska-kyrkan> (datum saknas) Hämtad 6/6-2021

ska leva för att uppfylla Guds önskan. Eftersom att inom Birgittinorden kommer munkar och nunnor att leva tillsammans, till skillnad från kloster som följer augustinregeln då de lever separat, så menar Birgitta att människor ska följa Guds individuella regler tillsammans och Frälsaren är viktigare än något annat.

Detta kanske mer är Guds åsikt, men eftersom att han talar genom Birgitta blir det hennes åsikt också. Birgitta hade mycket politiska åsikter också och lade sig gärna i politiska konflikter men även andra saker. Som jag tidigare nämnt kritiserade hon Cyperns styre. Hon försökte även mäkla fred, med Sveriges stöd, under det 100 åriga kriget mellan Frankrike och England. Detta säger även att Birgitta var emot fysisk konflikt och ville bevara freden på jorden. Hon var dock inte rädd för att gå in i muntliga konflikter med exempelvis påvedömet eftersom att hon öppet kritiserade dessa och flyttade till och med till Italien för att kunna trycka på ännu mer på ett närmare plan.

Diskussion

Jag har lite undringar kring Birgitta och det hon lyckades åstadkomma under sitt liv. Som vi vet var Birgittas storhetstid under 1300-talet. Tittar vi på den tiden var det en mycket märklig tid för både Birgitta och Vadstena att bli så stort på grund av allt som pågick och pågätt tidigare. Exempelvis digerdöden som fick folk över hela världen att ifrågasätta kyrkan. Speciellt i Sverige var vi präglade av epidemier och hög dödlighet generellt. 1300-talet var ett ovanligt fattigt sekel under medeltiden, dels på grund av detta. Vad som skulle kunna besvara frågan är då att kyrkan för vissa kunde vara den faktor som kunde ordna i kaoset. Enligt "Den Heliga Birgitta och klostren ur Sveriges Historia" "Kyrko- och fromhetslivet erbjöd en rik flora av möjligheter för det hårt drabbade folket". Det kunde alltså vara att kyrkan och kyrkans olika institutioner hjälpte folk att finna nya meningar med livet, de kunde trösta och hjälpa folk att gå vidare med livet. Man kan beskriva det som att efter allt detta var folk i akut behov av nya bilder, berättelser och ritualer om verkligheten.

En annan fråga jag har ställt mig som gäller vissa helgon, som exempelvis Birgitta då, är att "tänk om hon ljög?". Varför jag frågar mig det beror på att det inte bara var hon som hade dessa visioner under denna tid, utan flera. Hur kommer det sig att väldigt många människor fick visioner under just medeltiden? Varför sker det aldrig idag? I alla fall inte så att man hör om det någonstans. Självklart bör Birgitta varit djupt religiös, det tror jag på. Men med tanke på hennes bakgrund, hennes kontakter i det politiska nätverket och hennes nära relation med kungen och drottningen låter det som att Guds visioner har varit mycket i Birgittas fördel så att säga. Därför går det även här att diskutera att det var mer typisk att man gjorde på detta viset på denna tid, sade sig ha uppenbarelsen. Hon kanske ville ha saker inom kyrkan på sitt sätt och därför ljög om sina visioner. Bland annat Sverige och svenskarna var djupt vidskepliga och troende på kristendomen under denna tid i historien, därför låter det orimligt att de inte skulle tro Birgitta eftersom att man troligtvis på den tiden inte ville säga emot Gud. Likaså var det i många andra länder i världen, därför finns just olika personer som säger sig ha haft uppenbarelsen, som exempelvis Hildegard av Bingen. Det kanske då var bättre att tro på dessa människor än tvärtom. Det finns många likheter mellan Hildegard och Birgitta,

exempelvis tack vare Birgittas ställning i samhället gav det henne mycket fördelar. Varför skulle en fin kvinna som henne, högadlig, ljuga eller vara galen? Hon kommer ju från en fin familj och så vidare. Henne vill man inte ifrågasätta. Hildegard kom även hon från en fin familj tidigare vilket troligen gav henne samma fördelar. Det hade möjligtvis varit lättare att ifrågasätta en fattig person utan titel, "varför skulle man tro på en sådan person?" "Hen är säkert påverkad eller ljuger." Därför tror jag att det finns en möjlighet att Birgitta, liksom många andra under denna tid, var en mycket klok person som kunde ändra på samhället med hjälp av samhället själv. Till exempel som både Hildegard och Birgitta gjorde, de kritiserade bland annat påvarna när de misskötte sig vilket möjligen gjorde de båda till kontroversiella personer under denna tid (dock levde Hildegard av Bingen mellan 1098 och 1179). Allt under denna tid handlade om makt. Därför kan jag också svara på varför jag tror att sådana saker inte sker idag och jag tror det beror på att vi har en sådan utvecklad vetenskap att kristendomens makt inte är lika präglade som innan. Utan en kristen idag kan tro på vetenskapen och på Gud. Man är inte lika vidskeplig idag som man var då och tar inte religionen lika seriöst. Man kan liksom inte bli avrättad idag för att vara kättare. Tack vare vetenskapen behöver vi inte heller ifrågasätta allt som man gjorde då. Det enda svaret på det som skedde förr i tiden var religionen. Idag kanske man hade tänkt att det var ett onaturligt väderfenomen i Palestina som fick vattnet att bli is, som ingen där hade upplevt tidigare och inte heller visste vad det var, som fick en man vid namn Jesus att kunna gå på vattnet. Idag kanske det för en icke kristen låter mer rimligt än att religionen hade något med det att göra. Det är inte min mening att låta super anti-kristendomen men det är bara tankar jag gärna vill förmedla för att stärka mitt argument. Även på grund av att vi är mycket mindre religiösa idag och har en mycket mer utvecklad vetenskap skulle kanske en person som säger att hen har visioner från ovan kanske mer ses som lite galen än som ett helgon. Om ett religiöst mirakel skulle ske och fångas på film vet dessutom många att det finns många duktiga redigerare där ute som kan få mycket att se ut som mirakel. Det jag vill komma fram till är att religionen inte är allt idag, på grund av vetenskapen som faktiskt kan bevisas och därför kan jag också säga att visionärer är mycket otypiska idag. Därför kanske det inte heller finns någon mening idag med att kliva fram som "räddaren" av den kristna kyrkan eftersom att folk inte kommer att nappa på betet.

Jag vill avsluta med att tillägga den stora skillnaden mellan Hildegard av Bingen och den Heliga Birgitta var/är att Birgitta aldrig levde ett helt liv som nunna medan Hildegard själv var abbedissa.

Källförteckning

Den heliga Birgitta och klostren ur Sveriges historia
(hämtad 18/5-2021)

Nationalencyklopedin, Augustinregeln.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/augustinregeln> (hämtad 2021-06-06)

Nationalencyklopedin, Birgittinregeln.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/birgittinregeln> (hämtad 2021-05-20)

Per Beskow, *Nationalencyklopedin*, Romersk-Katolska kyrkan

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/romersk-katolska-kyrkan>

(hämtad 6/6-2021, uppdaterad av NE redaktionen)

Stockholms Katolska Stift, Katolskkyrkan, Heliga Birgitta

<https://www.katolskkyrkan.se/kyrkan-i-varlden/helgon/heliga-birgitta>

(hämtad 18/5-2021)